

**សង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា ត្រូវបានផាត់ចេញពីដំណើរការព្រាងច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
អ្នកជំនាញសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ព្រមាន**

ទីក្រុងហ្សឺណែវ (២២ ឧសភា ២០១៥) - អ្នកជំនាញសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ម៉ែណា គីអៃ (Maina Kiai) នៅថ្ងៃនេះ បានបញ្ជាក់ឡើងវិញ នូវការអំពាវនាវរបស់លោកដល់រដ្ឋាភិបាល កម្ពុជា សូមឲ្យ ធានាថា សង្គមស៊ីវិលអាចរួមចំណែកប្រកបដោយអត្ថន័យ នៅក្នុងការរៀបចំតាក់តែងសេចក្តី ព្រាងច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (LANGO) ដែលគេរំពឹងថានឹងត្រូវបានអនុម័ត ដោយរដ្ឋសភានៅក្នុងខែនេះ។

“វាជារឿងចម្លែកដែលថា ការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់មួយ ដែលមានគោលដៅធ្វើនិយតកម្មសង្គមស៊ីវិល នៅ កម្ពុជា បែរជាផាត់សង្គមស៊ីវិលចេញពីដំណើរការនេះទៅវិញ” អ្នករាយការណ៍ពិសេស អ.ស.ប ស្តីពី សិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី និងសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបង្កើតសមាគម បានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ដោយគូសបញ្ជាក់ថា “កង្វល់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរអំពីដំណើរការមួយ ដែលនាំឲ្យមានការ អនុម័តច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដោយគ្មានការចូលរួមជាសាធារណៈប្រកបដោយ អត្ថន័យនេះ”។

លោក ម៉ែណា គីអៃ បានកត់សម្គាល់ថា ការបង្កើតច្បាប់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងសមាគមសង្គមស៊ីវិល នៅក្នុងប្រទេសនេះ ដែលមានតាំងពីឆ្នាំ២០០៨ មកនោះ ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមានការលាក់កំបាំងជា សម្ងាត់។

“ភាគីពាក់ព័ន្ធប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្លឹមសារនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់បច្ចុប្បន្ននេះ មិនត្រូវបានបញ្ចេញឲ្យដឹងទេ ហើយពួកគេ បានបរាជ័យក្នុងការព្យាយាមរបស់ខ្លួន ដើម្បីទទួលបានច្បាប់ចម្លងនៃអត្ថបទច្បាប់នោះ” លោកបានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ។

“ ការងាកចេញពីដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ ដោយទុកចោលតួអង្គសង្គមស៊ីវិល និងការរួមចំណែកដ៏ សំខាន់របស់ពួកគេនៅក្នុងដំណើរការនេះ និងការគេចវេះមិនចង់ឲ្យមានការពិនិត្យពិច័យជាអន្តរជាតិលើ ច្បាប់នេះ គឺមិនមែនមិនធ្លាប់មានពីមុនមកនៅក្នុងកម្ពុជានោះទេ” លោកបានមានប្រសាសន៍ ដោយកត់ សម្គាល់ថា ច្បាប់សំខាន់ៗមានដូចជា ច្បាប់បោះឆ្នោត និងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធតុលាការ ត្រូវបាន អនុម័តកាលពីពេលថ្មីៗនេះ ដោយគ្មាន ឬដោយមាននៅនាទីចុងក្រោយ នូវការផ្សព្វផ្សាយនៃ អត្ថបទច្បាប់ទាំងនោះ។

“តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព គឺជាកត្តាសំខាន់មួយនៃដំណើរការធ្វើច្បាប់នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិ បតេយ្យ” អ្នករាយការណ៍ពិសេស អ.ស.ប បានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងដូច្នោះ។

អ្នកជំនាញការបានរំលឹកថា សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ មានចែងក្នុង មាត្រា២៥ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ។ សិទ្ធិសេរីភាព ក្នុងការបង្កើតសមាគម ត្រូវបាន ការពារដោយមាត្រា២២ គឺជាការចែងបញ្ជាក់បន្ថែមដ៏សំខាន់មួយ ទៅលើការទទួលបានសិទ្ធិនោះ ដោយសារ ជាញឹកញាប់ វាគឺជាច្រកផ្លូវទៅកាន់ការចូលរួមនោះ។

លោកបានសង្កត់ធ្ងន់ថា “អាស្រ័យដោយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានបំណងធ្វើនិយតកម្មក្របខ័ណ្ឌគ្រប់ គ្រងលើសមាគម អត្តភាព ឬអ្នកទទួលបានផលពីច្បាប់នេះ គួរតែដឹងថា ដំណើរការធ្វើសេចក្តីព្រាង នេះ”។ “ច្បាប់ដូចនេះ គួរតែត្រូវបានអនុម័ត តែតាមរយៈដំណើរការមួយដែលមានការចូលរួមដ៏ទូលំទូលាយ ដែលមានការរួមបញ្ចូលច្រើនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាថា រាល់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ព្រមទទួលយកខ្លឹមសារនៃសេចក្តីព្រាងនេះ”។

“ក្រសួងនានារបស់រដ្ឋាភិបាល ត្រូវបង្កើតឲ្យមានជាផ្លូវការនូវដំណើរការមួយ ដែលតាមរយៈនេះ ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់នានា មុនពេលបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងច្បាប់ទាំងឡាយទៅ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យភាគីពាក់ព័ន្ធ ចូលរួមទាន់ពេលវេលានៅពេលដែលច្បាប់កំពុងត្រូវបានព្រាង ហើយ មិនមែននៅក្រោយពេលនោះឡើយ” លោក គីអែ បានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ។

អ្នករាយការណ៍ពិសេសបានចង្អុលបង្ហាញថា លោកបានសរសេរលិខិតទៅរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អំពីបទ ប្បញ្ញត្តិដែលមានបញ្ហា នៅសំណៅនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងនោះរួមមាន ការផ្តល់និយមន័យមិនច្បាស់លាស់ ឬមានលក្ខណៈស្រពិចស្រពិល ដំណើរការនៃការចុះបញ្ជីបែបការិយាធិបតេយ្យ លក្ខខណ្ឌតម្រូវអំពីសមាជិក ភាពមិនមានលក្ខណៈប្រាកដនិយម ហើយនិងលក្ខខណ្ឌតម្រូវការធ្ងន់ធ្ងរបន្ថែម ទៅលើអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលបរទេស។

“ ដោយសារខ្ញុំនៅមិនទាន់បានទទួល ការឆ្លើយតបពីរដ្ឋាភិបាល ឬច្បាប់ចម្លងនៃសេចក្តីព្រាង ច្បាប់នេះ ដូច្នោះវាមានការលំបាកក្នុងការវាយតម្លៃថាតើកង្វល់កន្លងមកដែលមានទាក់ទងនឹងសេចក្តីព្រាងនេះ បាននិងកំពុងត្រូវបានយកមកពិចារណា ឬយ៉ាងណា” លោកបានបន្តទៀតថា “ អាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំសូមស្នើយ៉ាងទទួលបានរដ្ឋាភិបាល បញ្ចេញអត្ថបទសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ និងអនុញ្ញាតឲ្យមានការពិគ្រោះ យោបល់ជាសាធារណៈ” ។

ដោយសារសារៈសំខាន់ និងភាពបន្ទាន់នៃបញ្ហាចំពោះមុខនេះ លោក គីអែ បានកត់សម្គាល់ថា លោករងចាំទទួលបានការស្នើរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សុំការប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកជំនាញណាមួយពីលោក ដែលរដ្ឋាភិបាលយល់ថាមានប្រយោជន៍ ក្នុងការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបង្កើត សមាគម និងសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី។

ចប់

លោក ម៉ែណា គីអែ (Mr. Maina Kiai) (វេនយ៉ា) ត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប តែងតាំងជាអ្នករាយការណ៍ពិសេសដំបូងគេ ស្តីពីសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី និងសិទ្ធិសេរីភាពក្នុង ការបង្កើតសមាគម ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១។ លោក គីអែ

បាននិងកំពុងកាន់មុខតំណែងជានាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយសិទ្ធិមនុស្ស អន្តរជាតិ និងជាប្រធានគណៈកម្មការជាតិសិទ្ធិមនុស្សកេនយ៉ា និងជានាយកអាហ្វ្រិកនៃក្រុមអ្នកច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ហើយនិងនាយកអាហ្វ្រិកនៃអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលទៅកាន់៖ <http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/SRFreedomAssemblyAssociationIndex.aspx>

អ្នកជំនាញការឯករាជ្យគឺជាផ្នែកមួយនៃអ្វីដែលគេស្គាល់ថាជានីតិវិធីពិសេសរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ នីតិវិធីពិសេស (ស្ថាប័នដ៏ធំបំផុតមួយនៃអ្នកជំនាញការឯករាជ្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ) គឺជាឈ្មោះទូទៅនៃយន្តការឃ្លាំមើលនិងស្វែងរកការពិបាករាជ្យរបស់ក្រុមប្រឹក្សានេះ ដែលលើកអំពីស្ថានភាពរបស់ប្រទេសមួយជាក់លាក់ ឬតាមវិស័យនីមួយៗនៅគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃពិភពលោក។ អ្នកជំនាញការរបស់នីតិវិធីពិសេស ធ្វើការឈរលើគោលការណ៍គ្រឹះ ពួកគាត់មិនមែនជាបុគ្គលិក អ.ស.ប ទេ ហើយក៏មិនទទួលបានប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់ការងាររបស់ពួកគាត់ដែរ។ ពួកគាត់ធ្វើការឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការណាមួយ ហើយបំរើការក្នុងសមត្ថភាពបុគ្គលផ្ទាល់របស់ពួកគាត់។

សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ទំព័រប្រទេស – កម្ពុជា
<http://www.ohchr.org/EN/Countries/AsiaRegion/Pages/KHIndex.aspx>

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម និងការសាកសួរព័ត៌មានផ្សេងៗ សូមទាក់ទងមក ៖
ម៉ារីស្សា ស្តូរូហ្សូម (Marissa Storozum) តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩១ ៧៩៦៨៩ / អ៊ីម៉ែល freeassembly@ohchr.org)

សំរាប់ការសាកសួរព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកជំនាញការឯករាជ្យដទៃទៀតរបស់ អ.ស.ប សូមទាក់ទង៖
សាឡើរ សែលាយ៉ា (Xabier Celaya) សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប – អង្គការព័ត៌មាន តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩១៧ ៩៣៨៣ / អ៊ីម៉ែល xcelaya@ohchr.org)

សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ស្វែងយល់ពីយើងលើបណ្តាញព័ត៌មានសង្គម ៖

- ហ្វេសប៊ុក៖ <https://www.facebook.com/unitednationshumanrights>
- ទ្វីតធី៖ <http://twitter.com/UNrightswire>
- ហ្គេហ្គ្លុប៖ [gplus.to/unitednationshumanrights](https://plus.google.com/unitednationshumanrights)
- យូធីអូប៖ <http://www.youtube.com/UNOHCHR>
- បរិយាយសាច់រឿង ៖ <http://storify.com/UNrightswire>

តេឡេក្រាមសិទ្ធិមនុស្សជាសកល៖ <http://uhri.ohchr.org/en>